

Sepsáno panem Františkem Hladíkem v roce 1934.

Bezpečnost dřívějších území zabezpečovali si vládcové tím způsobem, že na místech zvláště důležitých usazovali své věrné v pohraničí, takovým místem byl i Utín blíže tvrze Příbyslavi. Utín sám jako obec, zvaná také někde Uttendorf. Uttendorf vyskytuje se již v dobách 12. a 13. století při zmínkách o kutání stříbra v území Českomoravské Vysočiny. Uttendorf jako vesnici připojil do zápisu zemských ku svému panství r. 1499 pan Boček z Kunštátu, který ji koupil současně s pustou tvrzí Šicndorfem.

Po třicetileté válce zůstalo v obci, dříve velmi početné pouze několik rodin z nichž v zápisech shledáváme, že rolnické usedlosti měli Eliáš Petru, Marek Matěju, a po něm Marek, Markusů syn, chalupnickou Kašpar Jegerle a zahradnickou Eliáš Tesař.

Starosta Václav Tvarůžek samovolně změnil užívaného jména Uttendorf na jméno Utín a to z důvodu v té době rozmohlého vlastnictví v letech 1880 – 90 a poněmhu jméno to začínaly používat i úřady.

Jako všude tak i v Utíně byli majitelé usedlostí robotou povinni pánům Pohledským a tak v zápisech se dočítáme, že Utín který měl v roce 1819 čtrnáct popisných stavení / čísel / byli povinni pracovat 780 dnů s dvouspřežným potahem, 78 dnů ruční práce a 208 dnů ruční práce od sv. Jana do sv. Václava, v čísle popisném 3 podle zápisu bydlel rychtář, který ročně 10 sudů piva, byl z části od roboty osvobozen, od čísla 6 bylo odděleno v r. 1803 čís. pop. 14. Čís. pop. 12 emphitentický mlýn Štukhejl patřil také k obci Utínu. Občané z obce Uttendorfu mohli svoje pře vyřizovat podle zápisu z 15. století u městského úřadu v Příbyslavi, který byl nadán právem soudcovským. V roce 1850 zřízený okr. soudy, zřízen takový i v blízkém městu Příbyslavi a Utín ještě s jinými přidělen k tomuto úřadu.

V roce 1865 zřízen nový samosprávný sbor pro Příbyslavský kraj, úřad okresního starosty v tomto sboru zastával od roku 1904 – 1907 František Šašek z Utína.

Jak již zmíněno z počátku bylo okolí obce zalidněno horníky, kteří ve velkém počtu – v zápisech mluví se o počtu 20 000 – hledali stříbrnou žílu. Střediskem hornických prací byl asi vrch Peperek, dodnes místu tomu říká se na Poperku. Zde vidíme také zbytky hornických prací, různé kopce vyvezených strusek, propadlá místa v lesích Utínských. V dobách největšího rozkvětu hutnictví asi koncem 12. a počátkem 13. století postavili vděční horníci na kopci pod Stříbrnými Horami kapli sv. Kateřiny a na zmíněném Poperku kostelík sv. Barbory, aby mohli vykonávat svoje pobožnosti před denní prací v hlubokých štolách hledající lesklý kov. Horníci byli většinou němci a tak vysvětluje se pravděpodobně název Hejbát – les naproti Buchbergu – je to zkratka Heilige – Barbora.

V polovici 13 století počali se horníci ze zdejšího okolí stěhovati, jelikož ukázaly se velmi bohaté žíly na pozemcích kláštera Sedleckého, od té doby hornictví zdejšího dolování upadá až v dobách husitských válek načisto zaniká.

Občané zdejšího kraje byli náboženství římsko-katolického. I přes započaté spory byli kolátorou přitaženi Pohledskému kostelu. Poněvadž však probošt Pohledského kostela /kláštera/ nebyl obyčejně znalý českého jazyka, volávali si zdejší lidé kněze českého až z Německého Brodu, a proto kníže Ferdinand nařídil aby v klášteře byl kněz znalý jazyka českého a ne aby Utín připojen byl ku blízké faře Příbyslavi. Klášter aby farníky neztratil získal kněze znalého jazyka obecného lidu.

Až do roku 1899 náležel Utín do školní obce Česko – Šicndorfské, ten rok zřízena v Utíně po dlouhém komisionálním šetření expositura jejíž prvním učitelem byl Antonín Burian.

V roce 1905 zřízena samostatná škola v místnostech hospodářského stavení čp.2 náležející p. Josefu Kumstáru.

V roce 1908 postavena pak nová pěkná budova pro tuto školu a prvním správcem ustanoven byl p. František Musil. Škola byla o sv. Václavu slavnostním způsobem vysvěcena farářem Pohledským Alfonsem Hornakem.

V obci je pouze hasičský sbor čítající 12 činných členů, zal. r. 1909 . Prvním velitelem byl po ustavující schůzi zvolen Frant. Šásek.

Popis obce :

a / Obytná stavení obce postavena jsou po stranách tří rybníků. Na jihu a západě sousedí s pozemky Dlouhé Vsi, na východě obce Příbyslavské , na severní je hranicí řeka Sázava. Do Něm. Brodu jedeme vlakem ze stanice Utín – Hesov, postavenou v r. 1898, nebo po silnici přes Dlouhou Vsi postavenou v r. 1926, vzdálenost tato měří 11 km. Do Příbyslavi chodí občané také po okresní silnici 4 km dlouhou přes osadu Hesov, která leží těsně na hranicích obce. Celková výměra obce 327,85 ha, z toho luk 32,35 ha, lesu 71,34 ha, orné půdy 183,58 ha, zahrad 1,74 ha, pastvin 24,55 ha, rybníků 0.78 ha a zastavěné plochy 13,81 ha.

b / Názvy polí :

Na šibenici : jsou pole v majetku p. Frant. Kumstára, v sousedství pozemku Dl. Ves. Název vznikl pravděpodobně v dobách, kdy havíři vykonávající hrdelní právo určili místo toto za popraviště.

Heibát : Jak Dr. František Půža popisuje, je to prý zbytek německého jména Heilige-Barbora, zkratka Hei – Ba , zkomolenina Heibát.

Poperek : Jest zbytek jména Buchberk.

Holina : Je dnes les, pravděpodobně bylo to asi pusté místo.

Amerika : Má asi jméno, že je vzdálenější a různorodější.

Tůn : Byly asi tůně vod řeky Sázavy.

Kateřina : Vzniklo jméno podle kaple sv. Kateřiny, přes toto místo vedla obchodní cesta ve středověku, z Polné do Chotěboře.

Groub : Pravděpodobně byly to příkopy havířů, jimž tito přiváděli vodu ke skupám, kde se vytěžená ruda drtila na potřebný prach.

Veřejné budovy : a / Obecní škola postavená 1908.

b / Skladiště hasičského nářadí upraveno v roce 1934.

c / Obecní chudobinec / pastoušky / vznik není znám. V roce 1934 bydlel tam Josef a Anastázie Hanzlovi.

Příslušnost obce k úřadu :

Obec přísluší k obecnímu úřadu v Chotěboři.

Bernímu úřadu v Příbyslavi.

Okresnímu soudu v Příbyslavi.

Krajskému soudu v Kutné Hoře.

Obchodní a živnostenské komoře v Praze.

Farnímu úřadu a / Pohledu římsko-katolickému

b / Příbyslav československá církev

Školou :

Okresní úřad v Chotěboři

Poštovní úřad je v Příbyslavi.

Staniční úřad v Příbyslavi.

Náboženské vyznání :

Občané Utína jsou náboženství většinou římsko – katolického, ostatní československé církve.

Jména starostů :

Starostou obce Utína je p. Josef Kumstár, který vykonává úřad po tři období. Poslední volby vykonány v roce 1928 a to podáním jednotné kandidátky občanů strany Republikánské. Zvoleni za starostu opětně p. Josef Kumstár rolník, místostarostou pan František Vaško statkář, prvním radním pan Čejka František rolník , a přisedící obec. zastupitelstva p. Jindřich Coufal domkář, p. Jindřich Musil domkář, p. Frant. Hladík rolník, p. Vacek Rud. domkář, p. Augustýn Jan rolník, p. Josef Šíma kovář a dom. Knihovníkem jmenován p. správce školy Václav Buben. Kronikářem Fr. Hladík. Ve finanční komisi zasedají p. Vaško Frant. jako předseda, p. Čejka a Hladík členové.

Padlí :

Do války světové odešlo z Utína mnoho mužů, z nichž padlo devět a z nichž byli dva legionáři a oba padli . Jsou to p. Josef Běloušek a p. František Kubát.

Počet obyvatelů :

V roce 1934 napočítáno bylo 172 obyvatel.

Průmysl a živnosti :

Škrobárnu vlastní pan František Vaško statkář, kovářem je pan Josef Šíma č.p. 1, truhlářem p. Václav Jelínek č. 12, hokynářství a trafika povolena p. Al. Šanovcovi, prodej lahvového piva v lahvích má Albína Hladíková č. 12.

Stavení :

V obci bylo koncem roku 1934 celkem 32 stavení. Číslo popisné 31 postavil v r. 1934 Coufal Josef topič ve Štukejli a číslo 32 postavil v r. 1934 Al. Sibera zedník.

Daně :

Daňová základna v obci je 1 730,- Kč. Obec má povoleno 350 % obec. přírážek.

Úroda :

Rok 1934 byl rokem katastrofálním, jehož podobu i nejstarší pamětník obce nepamatuje. Vedra která možno označit tropickými nastoupily již počátkem dubna až do konce července. Důsledkem bylo nekonečné sucho. Na vyprahlých polích a lukách nebylo téměř travičky a řeka Sázava byla vyschlá. Nedostatek vody hlavně pociťován v hospodářství, kde pro dobytek musela se voda dovážet z rybníku ale i tato voda byla tak teplá, že nemohla být žádným občerstvením.

Bylo žalno se podívat na všechnu přírodu. Vegetace uspíšila o měsíc a zrání rovněž o takovou dobu. Žita zjara vyhynula holomrazy tak, že letos místy bylo moc málo žita. Jetele uschly nastojatě a byla obava, že nebude vůbec žádné krmivo pro dobytek. Brambory dvakrát zmrzly. Po úmorných vedrech v druhé polovině července začalo pršet a bylo to požehnání pro hospodářství tak, že ještě dosti vše narostlo, zvláště bramborů bylo hodně a stavy byli též slušné. Na počátku roku platilo obilí : žito 65,- Kč, oves 52,- Kč, ječmen 57,-Kč za 100 kg. Hovězí dobytek prodáván za 2,50 Kč až 3,50 Kč za 1 kg živé váhy. Vepřový dobytek: za 4,- až 4,50 Kč za 1 kg ž. váhy, telata 3,- až 4,- Kč za 1 kg ž. v., litr mléka průměrně 80 hal. v mlékárně proplácen. Vejce 25 až 60 hal.za kus, máslo 10 až 15 kč za 1 kg, cena medu řídila se cenou másla. Monopol obilní upravil teprve cenu obilí ze sklizně r. 1934 a to za cenu žito 116,- Kč v měsíci září a pak na každý měsíc příplatek 1,50 Kč na 100 kg až do konce června 1935, oves měl cenu v září 105,- Kč a příplatek 1,50 Kč na 100 kg do konce června 1935. Každý prodávající musel závazně přihlásit do 31/12 1934 jaké množství chce prodat obilí společnosti.

V obci Utíně zemřeli v roce 1934 František Hladík statkář na odpočinku čp. 6 stáří 74 roky, Petr Antonín domkář na odp. stár 73 roky , Josef Kumstár rolník na odp. stáří 79 let v čísle pop. 3. Vacek Jan syn zedníka a domkáře stár 25 roků.

Zpracovala: Marie Šimanovská